

Οι χιμπατζήδες «μεταλαμπαδεύουν» τη γνώση

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

Η μετάδοση της γνώσης δεν είναι όπως φαίνεται αποκλειστικό προνόμιο των ανθρώπων

Η μιμητική και κοινωνική εξάπλωση νέων ιδεών, τεχνολογικών εφευρέσεων και συνηθειών θεωρείτο αποκλειστικά ανθρώπινο προνόμιο

Βέρνη

Η μιμητική και κοινωνική εξάπλωση των νέων ιδεών, των τεχνολογικών εφευρέσεων, των συνηθειών και γενικότερα του πολιτισμού, κάτι που έως τώρα θεωρείτο αποκλειστικά ανθρώπινο προνόμιο, στην πραγματικότητα έχει μάλλον πολύ βαθύτερες ρίζες και μάλιστα σε ένα άλλο είδος πέρα από τον ίδιο τον άνθρωπο.

Η διάδοση

Για πρώτη φορά επιστήμονες επιβεβαίωσαν με παρατηρήσεις στη φύση ότι οι στενότεροι γενετικά συγγενείς μας, οι χιμπατζήδες, μαθαίνουν ο ένας από τον άλλο την χρήση νέων πραγμάτων, όπως «εργαλείων», και μετά διαδίδουν την χρήσιμη ιδέα σε άλλους.

Ερευνητές από τη Βρετανία, την Ελβετία και τον Καναδά, με επικεφαλής τον **Τιμπό Γκρουμπέρ** του Ινστιτούτου Βιολογίας του ελβετικού Πανεπιστημίου του Νοϊσατέλ, που έκαναν τη σχετική δημοσίευση στο περιοδικό βιολογίας «PLOS Biology» μελετούσαν επί χρόνια μια ομάδα χιμπατζήδων σε ένα δάσος της Ουγκάντας, ώσπου, όπως είπαν, βρέθηκαν «στο σωστό μέρος τη σωστή στιγμή».

Έτσι, μπόρεσαν να παρατηρήσουν με τα μάτια τους, σε δύο διαφορετικές περιπτώσεις, τη διαδικασία κοινωνικής μετάδοσης γνώσεων ανάμεσα στα μέλη της κοινότητας των άγριων ζώων. Ποτέ μέχρι σήμερα δεν είχε παρατηρηθεί αυτό σε ζώα που ζουν ελεύθερα στο φυσικό περιβάλλον τους, ενώ είχε ήδη παρατηρηθεί μεταξύ χιμπατζήδων σε συνθήκες ελεγχόμενων πειραμάτων σε επιστημονικά εργαστήρια.

Το εργαλείο

Οι ερευνητές είδαν τους χιμπατζήδες να παρακολουθούν προσεκτικά την εφεύρεση από ένα σύντροφό τους ενός νέου «εργαλείου», ενός σφουγγαριού φτιαγμένου από φύλλα βρύων για να πίνουν νερό. Στη συνέχεια, αντέγραψαν την ιδέα και τον τρόπο που αυτός το έκανε (βουτώντας το σε ένα ποταμάκι και αφήνοντάς το εκεί για να το πάρει την επόμενη μέρα, όταν πια θα είχε μουλιάσει για τα καλά), προκειμένου να κάνουν κι εκείνοι το ίδιο.

Υπολογίστηκε στατιστικά ότι κάθε φορά που ένας χιμπατζής έβλεπε κάποιον άλλον να κάνει το «κόλπο» με το σφουγγάρι, είχε 15 φορές μεγαλύτερη πιθανότητα να το επαναλάβει κι αυτός, από ό,τι αν δεν είχε δει ποτέ κάτι τέτοιο.

Με αυτό τον τρόπο, η νέα «τεχνολογία» δεν άργησε να εξαπλωθεί σε όλη την κοινότητα των χιμπατζήδων. «Η εξάπλωση της συμπεριφοράς ήταν πολύ γρήγορη. Αυτό δείχνει ότι οι χιμπατζήδες είναι πραγματικά γρήγοροι στην υιοθέτηση νέων εργαλείων», δήλωσε ο Γκρουμπέρ. Η εν λόγω συνήθεια των χιμπατζήδων, σύμφωνα με τους επιστήμονες, μπορεί κάποτε να οδήγησε με ανάλογο τρόπο στην εξέλιξη του πολιτισμού και στους προγόνους των ανθρώπων, οι οποίοι διαχωρίστηκαν εξελικτικά από τους χιμπατζήδες πριν από 5 έως 7 εκατ. χρόνια.

Η εξέλιξη

Οι επιστήμονες υποθέτουν ότι η κοινωνική μίμηση-μάθηση πρωτοεμφανίστηκε στον κοινό πρόγονο ανθρώπων και πιθήκων, πολύ πριν εξελιχτούν οι σύγχρονοι άνθρωποι. Οι επιστήμονες διαφωνούν μεταξύ τους κατά πόσο η εξέλιξη του ανθρώπινου πολιτισμού πρέπει να θεωρηθεί απλώς μια πιο πολύπλοκη συνέχιση της κοινωνίας των χιμπατζήδων, αλλά η νέα ανακάλυψη δείχνει ότι αυτόν μάλλον

συμβαίνει.

Οι χιμπατζήδες θεωρούνται το πιο εξελιγμένο είδος μετά τον άνθρωπο από άποψη «πολιτισμού». Οι επιστήμονες έχουν καταγράψει μέχρι σήμερα περίπου 40 συμπεριφορές αυτών των πιθήκων, οι οποίες αποκτώνται μέσω κοινωνικής επαφής. Εντύπωση επίσης προκαλεί η ποικιλομορφία στις διαφορετικές κοινότητες χιμπατζήδων: μερικές χρησιμοποιούν εργαλεία, άλλες όχι, ενώ κάποιες χρησιμοποιούν διαφορετικά εργαλεία για την ίδια δουλειά. Όλη αυτή η διαφοροποίηση, κατά τους επιστήμονες, θυμίζει την ποικιλομορφία των ανθρωπίνων κοινωνιών και πολιτισμών.

Πηγή: tovima.gr